Perşembe 19 1nci Kânun 1940

VATAN EVİ
CAĞALOĞLU No. 82
TELEFON: 24136
TELGRAF: VATAN İst.
BAŞMUHARRİRİ:
AHMET EMİN YALMAN

VATAN

Fiyatı: 5 Kuruş

SİYASİ SABAH GAZETESİ

Yıl: 1 — Sayı: 121

YAYLA
Anadolunun saf, yüksek yaylaları dünyanın en meşhur sert buğdayını yetiştirir. Bu buğdayların irmiği alınır bununla
YAYLA MAKARNASI
yapılır. Bütün bakkallarda bulunur.
Ankara Yayla Makarna Fabrikaları

İNGİLİZLERİN Kendi Kendilerine Karşı Zaferi

Fertler için de, milletler için de en büyük zafer, kendi kendimize karşı kazandığımız zaferlerdir.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Hindistandan bir haber var: Hint umumî valisi, Hindistanın dominyon haline gelmesi yakın olduğunu söylemiş...

Bu habere sevinmek lâzımdır. Yalnız Hintliler hesabına değil, her şeyden evvel İngilizlerin hesabına... Çünkü İngilizlerin kendi kendilerine karşı yeni bir zafer kazanmak üzere olduklarını gösterir.

Fertler için de, milletler için de en büyük zafer, kendi kendimize karşı kazandığımız zaferlerdir. Etrafımızdaki her şey bizi aklın icaplarından uzaklaştırmak için ittifak etmiş gibidir.

Hele İngiltere gibi dallı budaklı işlerle hürriyeti bir arıya getiren bir memlekette zümre taassuplarının, sınıf menfaatlerinin, sabit siyasî akidelerin, kökleşmiş görenek ve usullerin aklın etrafında bir sed teşkil etmemesine imkân yoktur. Bütün İngiliz tarihi, bu nevi engellerle aklın icapları arasında devamlı bir çatışma şeklinde inkişaf etmiştir. İngiliz muvaffakıyetlerinin sırrı şuradadır ki akıl güneşi, son saniyede bütün sisleri dağıtmanın ve ortalığı aydınlatmanın daima kolayını bulmuştur.

Dünkü Britanya imparatorluğu tahakküm esası üzerine kurulmuştu. İngiliz adaları, bütün bir âlemden yumruğu ve itibarı sayesinde bir düziye alıyor, karşılık bir şey vermiyordu. Yalnız hoşnutsuzluğu boğmak için vakit vakit ağır bedeller ödüyordu. Bu gidişle günün birinde dağılmıya mahkûmdu.

Eski İngiliz emperyalizminin ne kadar yanlış usullere dayandığını Maltada pek yakından gördüm. Orada bir aralık bir rahatsızlık bahanesile kamp haricine çıkmanın ve bir otelde oturmanın imkânını bulmuştum. Civarda yaşıyan Maltızlardan ve Rus mültecilerinden ahbaplar peyda ettim. İngiltereden yeni gelen İngilizler seve seve bizim kafilemize karışıyorlar, fakat bir, iki gün sonra çekiliyorlardı. Sebebini sordum. Şunu anlattılar:

— Burası müstemleke olduğu için İngilizlerle halk arasında mesafe bulunması lâzımmış. Bunun için bizim Maltızlarla içtimaî münasebette bulunmamız usule aykırı bir şeymiş...

Hayretler ettim. Maltızların hele iyi sınıfı Avrupa şövalyelerinin torunlarıdır. Renkleri beyaz, dinleri hıristiyanlıktır. Terbiye, malûmat, yaşayış tarzı bakımından İngilizlerle müsavidirler. Öyle olduğu halde bir İngiliz neferi, en yüksek ve asil bir aileye mensup bir Maltızın ahbap diye elini sıkamaz. Çünkü arada mesafe bulunması lâzımdır!..

Hindistanda ayni ruh, daha katmerli şekilde hüküm sürmüştür. Ermişar çılgınlığını yapan İngiliz generalinin elbette ağır bir ceza görmesi lâzımdı. Fakat zümre ruhu kendisine siper oldu. Müdafaasız Hint halkı üzerine mitralyöz ateşi açan adam, İngilterede kendi zümresi arasında bir kahraman muamelesi gördü. Fakat İngilizler bunun bedelini pek ağır bir surette ödediler. En iyi niyet sahibi Hintlilerin İngilizlere karşı dostluğu sarsıldı.

Çok şükür ki İngiltere, imparatorluk sahalarında kendisini tehdit eden tehlikeleri vakit ve zamanile gördü ve yeni şartlara uymanın yolunu buldu. Tahakküme dayanan münasebetleri birer birer gönül rızasına dayanır bağlara ve karşılıklı dostluklara çevirdi.

Bu gidişin belli başlı istisnası, Hindistandır. Geniş görüşlü İngiliz ruhu, müstemlekât nezaretinde ihracat eşyası haline konunca her nedense gözü kör ediliyor. İngilterenin Hindistandaki münasebetlerine de hâlâ müstemlekât nezaretinin eski kötü ruhu hâkimdir. Halbuki İngiltere bu ruhu dağıtmıya muvaffak olursa, Hindistanda ve bütün imparatorluktaki mevkii birdenbire kuvvetlenir. Gandi millî hareketini dost bir kuvvet haline koymak, hakiki

(Devamı Sa. 3 Sü. 6) ✦

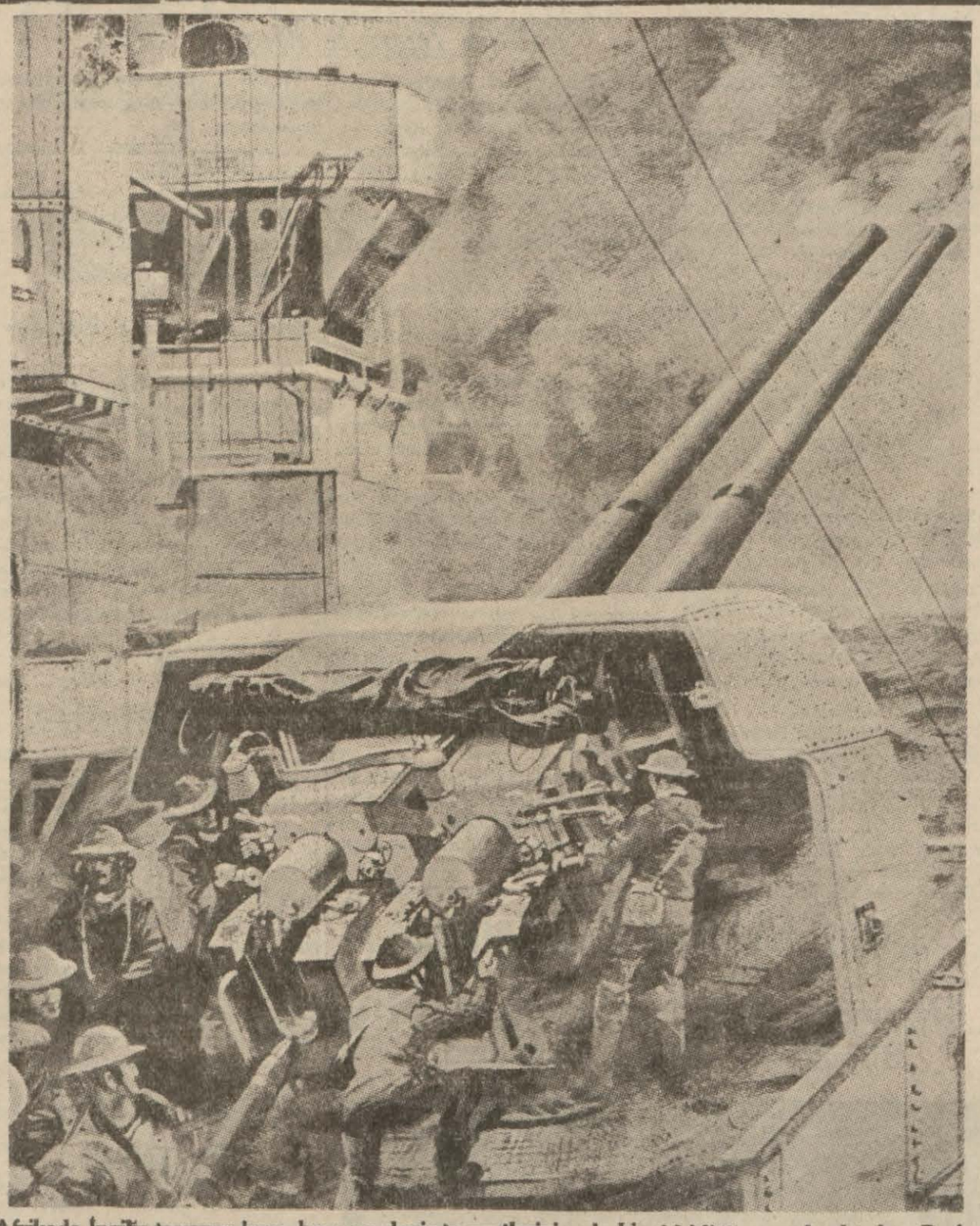

Afrikada İngiliz taarruzu kara, hava ve deniz kuvvetlerinin sıkı bir işbirliğile yapılmaktadır. Resim İngiliz filosuna mensup bir destroyeri İtalyan mevzilerini bombardıman ederken göstermektedir.

Yunanlılar Tepedeleni Aldılar

Haymara ve Kleisurada Zaptedildi

Elbasanın Zaptı da Kolay Olacak

«Sovyet radyosunun geç vakit verdiği bir habere göre, Tepedelen ile Haymara Yunanlılar tarafından zaptedilmiştir.

«Tepedelenin 12 kilometre şimalinde bulunan Kleissura mevkiinin de düşmüş olması muhtemeldir.

« İşkombi vadisinde çok mühim bir mevkiin Yunanlılar eline geçtiği zikrediliyorsa da ismi söylenmiyor. Her halde bu, Yura mevkii olsa gerektir. Elbasana giden yola hâkim bulunan bu mevki düştükten sonra, Elbasanın zaptı kolay olacaktır.»

(Devamı Sa. 3 Sü 2) § §

Fransanın Maneviyatı Kuvvetlendi

Buna Sebep, İngilterenin Mukavemeti ve İtalyanın Mağlûbiyetidir.

Peten, Alman Sefiriyle Görüştü

Radyo Gazetesinden :

Fransadan gelen haberler, Vichy hükûmetinin bir buhran geçirdiğini bildirmektedir.

Buna sebep, evvelâ koyu Alman taraftarı olan Laval ile Mareşal Petain arasında çıkan ihtilâf, sonra, Petain'e karşı bir komplo tertip edilmiş olmasıdır.

Son gelen haberlerden bu ikisinin de doğru olduğu anlaşılıyor.

Mareşal Petain, Almanyanın Vichy sefiri Abetz'le bir saat görüştükten sonra Laval'i kabul etmiştir. Abetz, diplomatlıktan yetişmiş bir adam değildir. Ribbentrop'un şahsî dostudur.

Bu adam, muharebeden evvel Pariste idi. Laval ile sıkı münasebatta

(Devamı Sa. 3 Sü. 5) = =

İTALYAN Tayyare Üsleri Bombalandı

8 İtalyan Tayyaresi Düşürüldü

Sellumda 15 Tayyare Ele Geçirildi

Orta Şark İngiliz hava kuvvetleri Mareşal Sör Arthur Longmere

Kahire, 18 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetlerinin dün akşamki tebliği:

Garp cölünde Tobruk ile Bardia arasında bulunan düşmanın bütün tayyare meydanlarına, kışlalar, askerî binalar ve demiryolları üzerine ceman 12 ton bomba atılmıştır. Tobruk'tan maada Eladem, Elgubbi, Elgaza'la da hücumlar yapılmış ve bir çok hasar husule getirilmiştir. Taarruzî keşifler yapan tayyarelerimiz, Sa. 79 tipinde yedi tayyare ile Ca. 43 tipinde bir tayyare düşürmüşlerdir. Kıtaatımız Sellom tayyare meydanında 10 tane Ca. 42 ve 5 tane Sa. 79 tipinde tayyare bulmuşlardır. Bu tayyareler hafta başında hava kuvvetlerimizin yapmış oldukları hücumlar neticesi hasara uğrayıp terkedilmiş olan tayyarelerdir.

Garp çölündeki bu harekâta iştirak eden bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir.

Arnavutlukta Draç limanına tevcih edilen hava akını, havanın muhalefetine rağmen yapılmıştır. Dost mıntakalarında büyük infilâkler müşahede edilmiştir. Hedeften ayrılan tayyarelerimiz bir büyük ve müteaddit küçük yangınlar müşahade etmişlerdir.

İtalyanların Cenahı Çevrildi

Ric'at Hatları Tehdit Altında

Muharebeler Bardia Etrafında Oluyor

Londra, 18 (A.A.) — Reuterin askerî muhabiri General Gough yazıyor:

Libyadaki vaziyet o derece süratle inkişaf ediyor ki hâdiseleri takip etmek çok güç olmaktadır. Wavell'in tebliğlerindeki mutedil ton, İtalyan inhizamının ehemmiyeti hakkında tam bir fikir vermek için ancak kıtı kıtına kâfidir. İtalyanlar, muharebelerin Bardia etrafında vukua gelmekte olduğunu kabul etmektedirler. Bunun mânâsı, İngiliz kıtalarının, Capuzzo ve Sollumdaki İtalyan dümdarlarının arkasından İtalyan cenahını bir kere daha çevirmiş bulundukları ve İtalyan ricat hattının eğer tamamile ke-

(Devamı Sa. 3 Sü. 4) +

(Yeni Sabah) Bize Sataşıyor

Uzun Yazının Bir, İki Müsbet Noktasına Cevap

(YENİ SABAH) gazetesi dünkü nüshasında bize sataşıyor ve galiba klâsik şekilde bir kavga arıyor. Arkadaşımız yanlış kapıya çatmıştır. Sütunlarımız okuyucuya aittir. Arkadaşımızın yaptığı gibi bir buçuk sütununu sebepsiz bir küfürbazlığa hasrederek bunu yazanların seviyesine inemeyiz. Yalnız yazının müsbet iki noktasına kısaca cevap vereceğiz:

(Yeni Sabah) gazetelerin hacmini arttırmasına kızgındır. Bu kızgınlığı bizden çıkarmıya çalışıyor ve bu vesile ile de hükûmetin hacim hakkındaki kararnamesine yeniden çatıyor. Hacmi arttırmak ve arttırmamak taraftarı olan gazeteler, içtihatlarını An-

(Devamı Sa. 4 Sü. 1) ×

Tasarruf Haftası DünNihayetBuldu

Radyoda Konuşma Yapan Mebus Sırrı Day Dedi ki:

"Hedefimiz Istiklâlimizi Muhafaza ve Müdafaadır,,

Harp Vaziyeti

YAZAN:
M. Şevki Yazman

Libya hududundaki mevzi yarıldıktan ve başlıca istinat noktaları İngilizlerin eline düştükten sonra, muharebenin bütün şiddetile Bardia etrafında cereyana başladığını gelen haberlerden anlıyoruz. Bu gayet tabiidir. Zira bir defa Bardia hem kuvvetli bir deniz ve hava üssüdür, hem de Tobruka giden asıl yol üzerindedir. Denizden taarruza karşı da sahil bataryaları vardır, ve binaenaleyh bu mıntakada en fazla kendisini müdafaaya kabiliyetli bir yerdir. Keza hududtan Sellum ve Kapuzzo'ya nazaran daha içerde bulunuşu da sukutunu uzatır.

Ancak şunu anlıyoruz ki, Bardia'nın cenubundaki istinat noktalarını ele geçiren İngiliz zırhlı birlikleri cenuptan dolaşarak Bardia'nın garbine geçmişler, yani burayı tam mânasile muhasara altına almıya teşebbüs etmiş bulunmaktadırlar. Buna muvaffak olurlarsa, bu gece bu üssün ve limanın düştüğünü haber alabiliriz.

İngiliz muvaffakıyetinin süratle inkişaf ihtimalini tevlit eden diğer bir sebep te İngilizlerin piyade birliklerini süratle ileri atmış bulunmalarıdır.Bilhassa Hintli kıtaların süratle muharebe sahnesine yetişerek büyük yararlıklar gösterdiğini haber alıyoruz. Hele şimdi eski bir liman olan Sellum'un ele geçmesi denizden İngiliz sevkıyatını kolaylaştıracaktır. O derecede ki ihtiyatlarını kara yoluyla sevk mecburiyetinde bulunan Graziani, bu sahaya asker yığmakta daima İngilizlerden geç kalacaktır. Bu sebeple bugün veya yarın Bardia'nın sukutunu işitirsek, arkasını çok ehemmiyetli bir liman ve hava üssü olan Tobrukun takip edeceğine şüphe etmemelidir.

İtalyaya *50 Bin Alman Askeri Gönderilmiş*

Londra, 18 (A.A.) — Afi ajansı bildiriyor:

Şimdiden İtalyaya 50,000 Alman askeri gönderildiğine dair Belgraddan alınan haberler henüz teyit edilmemiştir.

Bu haberin doğruluğu hakkında burada şüphe edilmektedir.

Ankara, 18 (Telefonla) — On birinci tasarruf ve yerli malı haftası dün nihayet bulmuştur. Bu münasebetle radyoda bir konferans veren Cümhuriyet Halk Partisi idare heyeti azalarından Trabzon mebusu Sırrı Day konuşmalarında ezcümle şunları söylemiştir:

«Bütün cihan bilir ki, kendi topraklarında, müstakil ve hür yaşamak gayesinden başka emeli bulunmıyan ve Milli Şefi etrafında, büyük bir inanla toplanan Türk milletinin hedefi, bu istiklâlini muhafaza ve müdafaadır.

Zaten, bu kudsî müdafaa mefhumu, baştanberi bir senbol olarak en mühim teşekküllerimizde, yer almıştır. Nitekim Ebedî Şefimiz Atatürk, Millî Mücadeleye, Müdafaai Hukuk cemiyetini kurmakla başladılar. Türkiyede, Harbiye Nezareti değil, Millî Müdafaa Vekâleti teşkil edildi. Harp mükellefiyeti kanunu değil, millî müdafaa mükellefiyeti kanunu tedvin edildi. Nihayet harp iktısadiyatımızın müdafaası için de, millî korunma kanununa dayanıyoruz.

Hatip, başka milletlerin iktısadi buhranlar içerisinde kıvranmalarına rağmen Türk milletinin müstesna vaziyetini, harp iktısadiyatımızı ve millî vazifelerimizi tebarüz ettirdik-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1) = =

Kira ile İngiltereye harp malzemesi verileceğini ve bunun Amerikayı harbe sürüklemiyeceğini söyliyen B. Roosevelt

Amerikanın İngiltereye Yardımı

Kira İle Harp Malzemesi Verilecek

Eski Askerler Harbe Girmenin Sırası Geldiğine Kani

Vaşington, 18 (A.A.) — Dün matbuat toplantısında Roosevelt, Amerikanın İngiltereye ödünç olarak harp levazımı vereceğini telmih etmiştir. Roosevelt, «Bu kendi müdafaamızı temin edecek bir vasıtayı teşkil eyliyecektir. Harbin nihayetinde, bu harp malzemesi bize iade olunacaktır. Eğer bu harp malzemesi, hasara uğramamış ise, İngiltere Amerika Birleşik devletlerine, bu malzemenin kira bedeli olarak mahdut bir miktar para ödiyecektir. Eğer, harp malzemesi hasara uğramış ise, İngiltere o zaman onu tazmin edecektir.

Böyle bir kombinezonun Amerika

(Devamı Sa. 3 Sü. 3) + +

ITALYA Yıkılmadan Evvel

Hitler, İngiltereyi İstilâya Çalışacak

Bu Sergüzeşte Bir Milyon Asker Feda Edilecek

Vaşington, 18 (A.A.) — Reuter:

İyi malûmat alan mahfiller, Avrupadan Vaşingtona gelen mahrem haberlere göre, İtalyanın tamamen inhidamından evvel Hitlerin İngiltereye karşı büyük mikyasta bir istilâ hareketi yapması ihtimallerinin mevcut olduğunu söylemektedir. Bu suretle, böyle bir sergüzeşte bir milyon kişi feda edeceğini birçok defalar tekrar etmiş olan Hitler, sözünü yerine getirmiş olacaktır.

Almanların İtalyaya yardım etmektense böyle muazzam bir hareketi tercih etmeleri fikrine müstenit bulunmaktadır.

BUGÜNE GÖRE ATA SÖZ LERİ: 3

— Besle kargayı gözünü oysun!

— Unmıyacak hacıyı deve üstünde yılan sokar..

Büyük Tarihî Roman

KIZILelma

YAZAN: M. SAMİ TEZİŞ

— 4 —

Veli Kırk Yıllık Ahbabı İmiş Gibi Hemen Uşağının Boynuna Sarıldı

— Bizim ağa yüreğinin bir köşesinden vuruldu amma, ortada ne yara, ne de bere yok ki, ona melhem bulmıya savaşalım.

Acep o gece heriflerin elinden kurtardığı kadınların birine mi vuruldu dersin?

Diye sordu. Veli de zaten bundan şüpheleniyordu. Hızırın genç kıza bakarken gözlerinin içinde yanıp sönen parıltıyı sezmiş, kızın dudaklarını kaplıyan tebessüm karşısında sendelediğini ve bir su şırıltısına benziyen sesini dinlerken sarhoşa döndüğünü anlar gibi olmuştu.

Veli arkadaşına:

— Bize İstanbulu altüst edip o herifleri bulmak düşer gibi gözüküyor, Dursun, dedi.

Ve bu mevzuda daha fazla zevzeklik etmiyerek birer gölge gibi Hızırın yanından sıyrıldılar. Bir müddet hızlı hızlı yürüdükten sonra, ikisi de durarak biribirine baktılar:

Nereye gideceklerdi?

Aradan on beş gün geçmişti. Ağalar hâlâ sokak ortasında o geceki hali muhafaza ederek bekleşecek değildiler ya...

Fakat her ikisi de onların hal ve kıyafetlerine göre Zeyrek taraflarında bir yerde oturduklarını umuyorlardı, ve bu sebeple her şeyden evvel oraya doğru giderek o semtteki sokaklarda bir kolaçan etmek lâzım geldiğini düşündüler.

Saraçhane çarşısından geçip kemerin altından süratli adımlarla yokuşa düzüldüler, ve az bir zaman içinde Zeyreğe vardılar. Biri sokağın bir yanındaki dükkânlara göz atıyor, öteki diğer yandaki evlerin kafesleri ardından o akşamki kadınların hayalini seçmiye çalışıyordu.

Vefa ile Kapandakik, Atlamataşı ve Zeyrek arasındaki bütün sokakları arşınladıkları halde, gözlerine âşina bir sima ilişmemişti. Artık sular kararmıya başlamış ve mideleri de bu sürekli dolaşmanın tesirile hayli boşalmıştı. Etyemeze dönmiye karar verdiler. Bu kararla âvare yürüyüşü terkederek adımlarını sıklaştırdılar. Fakat akşam olduğu için sokaklarda kalabalık bir hayli artmış ve kollarını sallıya sallıya çevik adımlarla dar sokaklarda yol almak, bir hayli güçleşmişti. İki kafadar, Hızır bir yanda içip sızmadan ona yetişmek zorunda olduklarını düşünerek, şunu bunu ite kaka yürüyorlardı.

Fakat Veli, bir aralık, bir dükkândan çıkan zenbilini sırtlamış bir uşakla burun buruna gelince, kırk yıllık ahbap gibi hemen herifin boynuna sarılarak şapur şupur yanaklarından öpmiye koyuldu.

Dursun yoldaşına içerliyerek:

— Şimdi hemşeri ile karşılaşıp memleket hasretile kucaklaşmanın sırası değil, budala. Hava kararıp da it kurt sokağa dökülmeden ağaya ulaşmak gerek. Tez yola düzül... diye haykırdı.

Dursun haykırırken sırtı zembilli uşak da ağzını bir karış açık bırakan bir hayretle boynuna sarılan bu çul düşkünü herifin aklından zoru olup olmadığını düşünmiye koyulmuştu. Fakat Veli onu uzun müddet tereddütde bırakmadı ve:

— Çok şükür seni sağ salim buldum, hemşerim. Senin o uğursuz gecede tahtalı köyü boyladığını sanmıştım.

Diyerek işi izaha koyuldu.

Dursun da bağırıp çağırmaların Veliye kâr etmediğini görünce o da geri dönerek yanlarına yaklaşmıştı. O zaman sabahtanberi aradıklarından birini bulmuş olmaktan ileri gelen bir sevinç, onun da yüreğinde derin bir haz dalgası kabarttı.

III

Baharın parlak güneşi İstanbulun kurşun kubbeli mabetleri üzerine yayılıp kırmızı kiremitli binalarını bol ışık tufanına boğarken, az zamanda ağaçlar da çiçeklenmiş ve şehrin çehresi şevk ve şataret saçan bir hal almıştı. Zümrüt gibi çimenler Okmeydanı, Beyoğlu, Üsküdar tepelerini baharın tatlı rengile süslemiş, Boğazın suları da semanın tatlı maviliğinden örnek almış gibi temiz bir maviliğe bürünmüştü. Kışın kirli bir renk alan Halicin suları da berraklaşmıştı. Bu berraklık Kasımpaşa deresinin hizasını geçip Halıcıoğlu, Sütlüce ve Bahariye semtlerine doğru ilerledikçe daha çok artıyor, Eyüp taraflarındaki mezarların, ahretin sırtan birer dişi gibi soğuk, soğuk ter döktüren mermerleri bile koyu yeşil servilerin gölgelediği zümrüt yeşili çimenlerin arasında göze hoş görünen bir şekil alıyordu.

Eriklerin beyaz, şeftali ve bademlerin pembe renkli çiçekleri; sahilden başlayıp tepelere doğru yayılan zarif köşklerin arasında ruha gençleşmek arzuları doğuran bir manzara veriyordu. Karaağacı dönüp Kâğıthaneye doğru yol alınca baharın yarattığı manzara büsbütün güzelleşiyor, derenin kenarını süsleyen büyük çınarların gölgesinde ve zümrüt gibi çayırların üstünde sarı, pembe, kırmızı ve mavi kır çiçekleri gözü okşuyor, gönüle neşat saçıyordu.

Derenin berrak sularının tatlı bir şırıltı ile süzülüp gittiği bu yerde ve basılmıya kıyılamıyan bu zümrütten kaliçe üzerinde yüzlerce çadır kurulmuştu. Narin kayıklar, süslü sandallar, biçim biçim alamanalar bir düziye yeni yeni kafileler getirerek baharın zevkinden neşe arıyan halkın arasına yenilerini katıyordu.

Hızır da bir kira kayığının kırmızı kadifeli döşemesine kurulmuş ve iki yanında da iki uşağı yer almış olduğu halde sevdalıların uğrağına dönmüş olan Kâğıthaneye gidiyordu.

Veli ile Dursun ona çiçekli çayırlar üzerinde kolkola dolaşan zarif endamlı kadınların arasında; onu görebilmek ihtimali olduğunu fısıldamışlardı.

Veli, meçhul ağaların o cuma günü Kâğıthaneye gideceklerini, sırtında zembille nevale düzen uşaktan öğrenmiş olduğu için, iki uşak o günden sonra bütün gayretlerini Hızırı da oraya gitmiye iknaa sarfetmişlerdi. Onlar sahile ayak attıkları zaman yavaş yavaş ve etrafa bakına bakına yol almıya başladılar. Fakat surada ayı, maymun oynatanların etrafında kümelenmiş, beride hokkabazın marifetlerini, ağızlarını birer karış açarak seyre dalmış olan insan kalabalığının arasından sökûp çıkmak için şuna dirsek vurmak, berikini kolundan tutup bir yana savurmak lâzımgeliyordu.

(Arkası var)

Şehir ve Memleket Haberleri

Yeni Yıl Vesilesile Askerlerimize Hediyeler

Bir iki gün evvel okuyucularımızdan, Bay Galip, yılbaşı vesilesile tebrik ve hediye makamında askerlerimize hediye verilmesini teklif etmiş ve açmamızı teklif ettiği sütun için yirmi beş lira göndermişti.

Bunun üzerine Bayan Reşide Öydevin ve arkadaşları kendi aralarında bu maksatla elli lira toplamışlardır. Bu para ile kendileri yün yelek tedarik edeceklerdir.

Yazı arkadaşlarımız kendi aralarında bu maksatla otuz lira toplamışlardır.

Karilerimizden Bay Osman da yeni yılın erlerimiz ve memleket için hayırlı olmasını dileyerek iki buçuk lira göndermiştir. Böylece kariimizin teşebbüsü üzerine açılan listenin yekûnu ilk hamlede yüz yedi buçuk lirayı bulmuştur.

Amerikaya Otobüs Sipariş Ediliyor

Malzemesizlik yüzünden hâdis olan seyrüsefer müşkülâtı günden güne daha çoğalmaktadır.

İstanbul belediyesi, esasen bu neticeyi daha üç ay evvelden tahmin ederek seyrüsefer müşkülâtının bir dereceye kadar tahfifi imkânlarını tetkik etmiş ve başlıca çarenin otobüs getirtmek olduğu neticesine varmıştır.

Vali ve belediye reisinin Ankara temaslarında aldığı döviz müsaadesile Amerikadan tramvayların ihtiyacını karşılıyacak demir getirtmek kabil olabilirse de demir mamulâtın bize uygun cins ve miktarını süratle ve mamul bir halde bulmak müşkülâtı da vardır. Bunun için umumi seferlere mahsus otobüslerin mamul bir halde Amerika piyasasında mevcut olduğu muhtelif kaynaklardan alınan malûmatla temin edildiği için bir taraftan otobüs sipariş etmek, bir taraftan da tramvay malzemesi temin için yapılan müracaatları kesmemek üzere Tramvay idaresine kati emirler verilmiş ve idare de bu hususta harekete geçmiştir.

Örfi İdare Kumandanı Ankarada

Ankara, 18 (Telefonla) — Örfi İdare kumandanı şehrimizde bir müddet daha kalacak ve uhtesinde bulunan jandarma umum kumandanlığına ait işlerle meşgul olacaktır.

Ekmek Fiyatı

Buğday kararnamesinin tatbikinden sonra ekmeğe konulacak narh, borsanın her on beş günde bir vereceği cetvellere göre değişecekti.

Dün İstanbul belediyesi iktısat müdürlüğünden yaptığımız incelemede devlet buğdaya ikinci bir fiyat koymadıkça ekmeğin 14,5 kuruştan yukarıya çıkmasına ihtimal verilmemektedir.

Erlere kışlık hediye

Askerlerimize kışlık hediye yardımı her yerde devam etmektedir. Beyoğlu kazasında düne kadar toplanan 5000 parça Kızılaya teslim edilmiştir.

Belediye maiyet memurluğu

Bozkır kaymakamlığına tayin edilen, Belediye maiyet memuru Kemalin yerine, Belediye neşriyat müdürlüğü mümeyyizi Kemal tayin edilerek vazifesine başlamıştır.

Et Fiyatları

Hazırlanan Rapor Fiyatları Murakabe Komisyonuna Verilecek

Et fiyatlarının birdenbire yükselmesi günün mevzuu olmuş, İstanbul belediyesinin bu iş üzerinde esaslı tetkiklere başladığını da yazmıştık.

Belediye İktısat müdürlüğü tetkiklerini eldeki istatistikler ve celeplerin vaziyetleri üzerinde yapmaktadır.

Canlı hayvanatın buraya gelerek mezbahaya girdikten sonra perakende satışa intikal edinciye kadar geçirdiği devrelerdeki fiyat vaziyetlerinin tetkikinde, celeplerin mallarını borsaya, her cinste kilo başına vasati olarak on kuruş bir farkla verdikleri, bu suretle canlı hayvanattaki on kuruşluk bir farkın da et üzerinde bir misli yani yirmi kuruşluk bir narha sebep olduğu anlaşılmaktadır.

Geçen sene bugünlerde et fiyatının on kuruş eksik olduğu da eldeki istatistiklerden anlaşılmaktadır. Belediye iktısat müdürlüğü de tetkikatını daha ziyade bu nokta üzerine tesbit etmektedir.

Tetkikler neticesinde hazırlanacak rapor, bugün murakabe komisyonuna verilecek, narhın başlıca âmili olarak görülen celeplerin vaziyeti komisyonda tetkik edilerek, ihtikâr görülürse, bunun önüne geçmek için bir karar verilecektir.

Münaka'ât Vekilinin (VATAN)a Beyanatı

Vekil, Dün Haydarpaşada Devlet Demir Yolları İşleriyle Meşgul Oldu.

Bir müddettenberi İstanbulda tetkiklerine devam etmekte bulunan Münakalât Vekili Cevdet Kerim İncedayı, dün saat 11 de Haydarpaşaya giderek Devlet Demiryollarına ait işlerle meşgul olmuşlar, işletme müdürü Galip ve yol müdüründen Vekâleti alâkadar eden meseleler üzerinde izahat almışlardır.

Vekil, akşama kadar Haydarpaşada kalmışlar ve bu müddet zarfında işletmenin bütün dairelerini ayrı ayrı ziyaret ederek memurlarla işleri hakkında görüşmüşler, cer atelyelerini ve mektebi gezmişlerdir.

Dün kendisini Haydarpaşa garında tetkikleri esnasında gören bir arkadaşımıza Vekil:

— «İstanbulda tetkiklerime devam etmekteyim. Bildiğiniz veçhile İstanbul, memleketimizin en faal merkezlerinden biridir. Bu itibarla tahmil ve tahliye işlerinin en yüklü bulunduğu mahal de İstanbuldur. Tahmil ve tahliye işlerinin mümkün mertebe süratle icrasını temin maksadile arkadaşlarla beraber çalışmaktayız ve bu işin bir an evvel halli için lâzım gelen çareleri araştırmaktayız.

Yarın, Deniz yolları idaresine giderek orada meşgul olacağım. Şimdilik bütün çalışmalarımız bu tahmil ve tahliye işinin bir an evvel tanzimidir» demiştir.

Trakyaya yapacakları seyahatin, bugünlerde olup olmıyacağını soran arkadaşımıza da:

— «Birkaç gün daha İstanbulda kalacağım» demiştir.

Vekilin, pazar günü Trakyaya hareketi kuvvetle muhtemeldir.

İngiliz Muharririn Konferansı

"Modern Dram,, Mevzulu Konferans Büyük Bir Alâka Uyandırdı

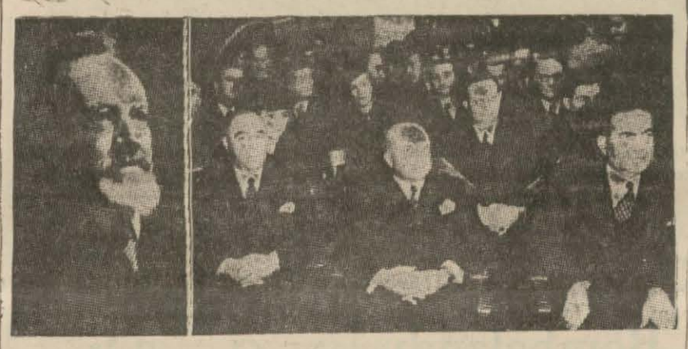

İngiliz muharrir ve konferansta hazır bulunan güzide dinleyiciler

Şehrimizde bulunan İngilterenin tanınmış muharrirlerinden ve edebiyat âleminin büyük şahsiyetlerinden Lord Daksan, dün saat 17,15 te Beyoğlu halkevinde «Modern dram» mevzulu bir konferans vermiştir.

Vilâyet, parti, belediye, ve üniversite erkânile, İngiliz kolonisine mensup güzide bir kalabalık konferansı büyük bir alâka ile takip etmişlerdir

İhtikâr Davaları

Üç Manifaturacı Tevkif Edildi

Asliye İkinci Ceza hâkimi, dün saat 19,5 ta üç ihtikâr suçlusu hakkında tevkif kararı verdi. Bunlar, Fincancılarda Yusufyan hanının altında ve beş numarada manifaturacılık yapan Rafael Elli ile ortakları Moiz Fis ve oğlu Hayim Fis'tir. Hâdisenin muhbir ve ayni zamanda şahidi olan Mısırçarşısında yorgancı Kâmil Kartal, kendilerinden aldığı mala mukabil fatura vermediklerini tesbit ettirdiğini söylüyordu.

Mahkeme, şahitleri dinledi. Bazı tetkikat yapmak ve suçluların müdafaalarını dinlemek için duruşmayı talik etti.

★ Yalnız ihtikâr davalarını tetkik eden Asliye İkinci Ceza mahkemesi, dün üç milli korunma kanununa muhalefet ve ihtikâr davası tetkik etti. Birinci davanın mevkuf maznunu metresi 105 kuruşa olan bir ipekli kumaşı 145 kuruşa satan Atlas mağazası sahibi Jak Yako'dur. Mahkeme, maznunun müdafaasında serdettiği iddiayı bir ehli vukufa tetkik ettirmiye karar verdi.

İkinci davanın maznunları Liman hanında tüccar Emin Vafi ile hususi otomobilinin şoförü Tevfik idi. Vekiller Heyeti kararile bütün hususi otomobillerin seyrüseferi menedildiği halde Emin Vafi otomobilini kullanmıştır.

Hâkim şahitleri dinledi, Şoförü 50 lira ağır para cezasına mahkûm etti. Emin Vafiyi kendisine bu hususta tebligat yapılmadığı için beraet ettirdi.

Üçüncü davanın maznunu Taksim Lâstik Kooperatif şirketi idi. Mahmut isminde bir şoföre 140 liraya lâstik satmışlar ve fatura vermemişlerdir. Mahkeme, bu davayı tetkik için bir başka güne bıraktı.

Dahiliye Vekâleti

Belediyelerin İmar Plânlarını İstedi

Ankara, 18 (Telefonla) — Dahiliye Vekâleti belediyelerin imar ve diğer faaliyetlerini tesbit etmek ve bu hususta bir karar vermek maksadile bütün belediyelerin bütçe varidat ve masraf yekûnlarile su, elektrik ve saireye ait imar programlarını istemiştir. Umumi vaziyetleri tetkik edilecek olan belediyelerin varidat ve masraflarına göre imar programlarında bazı tadilât yapılacaktır.

Ankara

Hukuk Fakültesinde Toplantı

Ankara, 18 (Telefonla) — Bugün On ikinci yerli mallar haftası münasebetile hukuk fakültesinde bir toplantı yapılmış, toplantıda ulusal ekonomi ve arttırma kurumu başkanı General Kâzım Özalp te hazır bulunmuştur. Fakülte dekanı toplantıyı bir nutukla açmış, sonra iktısat doçenti, kız ve erkek talebeler iktısat mevzuu etrafında konferanslar vermişlerdir. En sonra kürsüye gelen General Kâzım Özalp, uzun ve heyecanlı bir hitabede bulunmuştur.

Ticaret Vekâletinin Bir Tebliği

Ankara, 18 (A.A.) — Ticaret Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

25.7.1940 tarihli Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelelere mütedair hususi anlaşmanın 3 numaralı lâhikasındaki plafonun birinci grupuna dahil bulunan mihanik ve elektroteknik kısmı devlet daire ve müesseseleri ihtiyacına tahsis edilmiştir. Bu kısımdan mal getirtmek için hususi firmalar tarafından vâki talepler infaz edilemiyeceği cihetle mezkûr taleplerin bu suretle cevaplandırılmış telâkki edileceği bildirilir.

Arapgire Sürgün

Ankara, 18 (Telefonla) — Yıldızeli tüccarlarından Mustafa ve Ahmet Şimşek adlı iki kardeş ellerinde gazları olduğu halde sakladıkları anlaşılmış ve yakalanarak mahkemeye verilmişlerdir. Muhakemeleri neticesinde beşer yüz lira para cezasına, ve iki sene müddetle de Arapgir kazasına sürgün edilmeleri Yıldızeli Asliye ceza mahkemesince karar verilmiştir.

Deniz motörleri hakkındaki karar

Münakalât Vekâleti, kira ile işliyen deniz motörlerinin taksiler gibi münavebe ile işlemesini kaldırmış, ve bu hususta lâzım gelen emirleri Liman idaresine bildirmiştir. Deniz motörleri bundan sonra her gün işlemiyeceklerdir.

Kırk yerinden bıçakladı

Sıvas, (Vatan) — Bingöl köyünün çiftçilerinden Ahmet, ayni köyde Kirkorun karısı Nazlıya tecavüz etmek istemiş ve mukavemet görünce bıçakla Nazlıyı delik deşik etmiştir. Kırk bıçak yarası alan Nazlı ölmüş ve Ahmet tevkif olunmuştur.

GÜNDEN GÜNE

Bobstillerle Mücadele

Yazan: ÜÇ YILDIZ

Koket ruhlu büyük aktrislerin hizmetçi kız rollerine düşkünlükleri vardı: Sade entarileri üstünde beyaz bir prostelâ, başlarında dantelli bir bonne ile sahnedeki kibar, şık ve güzel insanlar sosyetesine evvelâ sessiz, sadasız karışmak, fakat çehre, vücut, ses, jest ve mimiklerindeki müstesna cazibeleri sonradan derece derece meydana çıkarmıya ve pırıldatmıya başlıyarak öteki artistleri söndürmek ve bu tezat ve sürpriz oyunlarile salonu teshir etmek.

Bobstil denen modayı da bu neviden bir koketlik ruhile izah etmek bilmem yanlış olur mu? Nihayet derecede ihmal ile giyinmiş bir genç görüyorsunuz. Pantalon, Şarlonun papuçlarına benziyen acayip şekilde kunduralar üzerine düşmüş, başkasının elbisesini sırtına geçirmiş denecek kadar bozuk biçimli bir elbise; saçların ucu gömleğin ensesinden içeri girmiş, vücut şakulünü kaybetmiş vesaire.. Fakat yakından baktığınız vakit bu sallapati kıyafetin altında öyle gizli bir kibarlık, öyle zengin bir ruh, öyle orijinal jestler ve sözlerle karşılaşıyorsunuz ki ağzınız bir karış açık kalıyor. İtiraf etmeli ki sizde kendisine karşı hoş bir sürpriz ve derin bir hayranlık uyandırmak için hiç fena bir buluş değil. Fakat bu neticeye varmak acaba kaç bin veya kaç on binde bir insana nasip olan bir mazhariyettir.

Bir delikanlı tasavvur edelim ki malûmatı fakir, fikirleri basit, lâkırdısı yavan, hiçbir halinde hiçbir hususiyeti yok, yani şöyle böyle bir insan topluluğu içinde ancak temiz ve normal bir giyiniş, müeddep bir tavır ve hareket sayesinde kendini hazmettirebilecektir. Bunu üstelik bir de şapşal ve salak bir sinema komiği şekline sokup ortaya çıkardınız mı, al Allahım emanetini.

★

Maarif Vekâletinin Bobstil modasile mücadeleye karar verdiğini gazeteler yazıyorlar. Ne zahmet! Cemiyet bu gibi aykırılıklara karşı mücadeleyi kendiliğinden yapar ve bu mücadele başlamıştır bile...

Bu mücadelenin silâhı alaydır; vatandaşların terbiye derecelerine göre, yapacakları açık veya gizli, kaba veya nazikâne alay. Bu gülünç modaya kendini kaptıranların birçoğu genç ve hassas insanlardır. Kendilerine ne gözle bakıldığını hissetmekte gecikmiyecekler, garip saçlarının içinde dolaşan gözlerden, bir böcek dolaşır gibi rahatsız olacaklardır ve neticede ortada bunların en vurdum duymazlarından ancak bir avuç insan kalacak ve bunlar da kendilerini sürüden ayırt etmek için daha başka bir şekil arıyacaklardır.

★

Cemiyetin alay silâhı hakikaten korkunçtur. İşte daha şimdiden Bobstiller için uydurulmuş bir hikâye:

Hırsızın biri geçen haftaki karanlık gecelerden birinde issiz bir sokaktan geçen bir adamın yolunu kesiyor; tabancasını burnuna dayıyarak «ya canını, ya paranı» diyor. Fakat birdenbire farkediyor ki bu Bobstil bir delikanlıdır.

— Aman evlâdım, diyor, affedersin. Seni beyhude yere ürküttüm. Ben senin, bu hırpani kıyafetle sallana sallana karşıdan geldiğini görünce dilenci sandım. Para umdum. Geç yeğitim.

— 4 —

Aralarında kısa bir sükût oldu. Sonra Nesrin devam etti:

— Sıhhatım bir türlü düzelmiyor.. Günden güne vücuttan düşüyorum.. Rengim bozuluyor, gözlerimin fersizliği, harekâtımın bataatı artıyor. Ah bilsen Piraye ne kadar muztaribim..

— Peki doktora görünmüyor musun?.. Hakikaten seni biraz sıhhatsiz buluyorum...

— Doktor mu?.. Doktorlar ne biliyorlar ki?..

— Anlaşılmaz sözler sarfediyorsun Nesrin?

— Doğru.. Sana her şeyi anlatmak isterim.. Fakat daha zaman var..

Son sözü söylerken dudakları titriyordu. Elinde tuttuğu kuru bir dalı asabi hareketlerle parçalıyarak yere attı. Sonra birden doğrularak kulak kabarttı:

— İşitiyor musun?..

— Neyi?..

— Bu nal seslerini... Oh! Mutlaka odur..

— Kimden bahsediyorsun Nesrin?.

— Şimdi görürsün...

Çok sürmedi. Saffet kır atının üstünde ağaçlar arasından göründü. Ağır ağır geliyordu. Yanlarına yaklaşınca durdu. Dudaklarında müstehzi ve çapkın bir gülüş vardı:

— Bonjur küçük hanımlar... Rahatsız etmezsem, biraz şu gölgelikte dinlenebilir miyim?.

Piraye cevap vermedi. Nesrin ayağa kalkarak heyecanlı bir sesle:

— Buyurunuz efendim!.. Dedi.

Genç adam derhal attan inmiş ve karşılarında bir kanapeye oturmuştu.

— Sohbetinizi mi böldüm yoksa!.. Piraye Hanımefendi gelişime biraz hiddetlenmiş görünüyorlar...

Piraye bu söze derhal itiraz etti:

— Bilâkis efendim..

Nesrinin rengi kireç gibi olmuştu. Şiddetli bir heyecana tutulduğu göğsünün seri hareketlerle kalkıp inmesinden anlaşılıyordu.

Saffet tabakasından bir sigara çıkarıp yaktı. Sonra, ufuklara kadar uzanıp giden ekin tarlasına bakarak:

— Burasını pek beğeniyorum, dedi. İnsan bu manzara karşısında bütün gamını ve yorgunluğunu unutuyor..

Nesrin hafif bir tebessümle mukabele etti. Belki sesinin titremesini gizlemek için konuşmuyordu. Bu sırada karşıdan hizmetçi kız görünmüştü. Kolunu sallıyor, birine «Gel!» işareti ediyordu. Yanlarına yaklaşınca seslendi:

— Nesrin Hanım sizi biraz Hanımefendi çağırıyor..

Genç kız can sıkıntısını gizlemiye muvaffak olamadı. Gayri ihtiyari:

— Niçin çağırıyor? Diye sordu.

— Bilmiyorum... Galiba doktor gelmiş...

— Yine mi?.. Öf! İnsana bir dakika rahat vermezler..

Kaşları çatık, alnı kırışık ayağa kalktı. Saffetle Pirayeye özür dileyerek yanlarından ayrıldı.

Piraye başını kanapenin arkasına dayamış gök yüzünü seyrediyordu. Saffet biten sigarasını yere atarak çiğnedi.

— Piraye Hanım!..

— . . .

— Neden bana küsmüş gibi duruyorsunuz?..

— Size mi efendim?.. Ne münasebet?..

— Hayır inkâr etmeyiniz.. Ben çok iyi anlıyorum. Fakat «Eski dost düşman olmaz!» derler.. Maziyi gözönüne getirirseniz...

Piraye gözlerini hayretle açarak:

— Ne mazisi, dedi.

— Oooo!.. Bu derece soğukkanlı olmanıza şaşıyorum doğrusu... Çanakkale gecelerini ne çabuk unuttunuz? tuğunuz ve hatırlamak istemediğiniz hatıraları anlatacağım... Beni dinleyiniz.

Piraye elini uzatarak onu susturmak istedi:

— Rica ederim bu lüzumsuz sözleri bırakınız Saffet Bey... Bana benziyen bir kızın mazisinden bana ne? Bütün bunları kendisini gördüğünüz zaman anlatır ve birlikte dertleşirsiniz...

— İşte ben onu gördüm... Ona her şeyi anlatmak istiyorum...

— Çok inatçı bir adammışsınız...

— Eskiden de böyle değil mi idim?

— Artık başka şeylerden konuşalım rica ederim...

— Hayır! Beni dinliyeceksiniz..

— Dinlemiyeceğim...

— Dinliyeceksiniz... Farzediniz ki, size, o size çok benziyen kızın hikâyesini anlatıyorum.

— Hiçbir şey istemiyorum Saffet Bey...

— Peki ama neden? Neden bu hikâyeden bu derece ürküyorsunuz?

— Peki siz neden bu hikâyeyi bana dinletmek için ısrar ediyorsunuz?

(Arkası var)

Bu Gece Nöbetçi Eczaneler

Beyğlunda: Kanzuk, Güneş, Taksimde: Nihat, Şişlide: Pertev, Galatada: Yiçopola, Hasköyde: Halıcıoğlu, Kasımpaşada: Müeyyet, Eminönünde: Salih Necati, Küçükpazarda: Yorgi, Alemdarda: Ali Rıza, Kumkapıda: Cemil, Beşiktaşta: Süleyman Recep, Ortaköy, Arnavutköyde: Kostantin, Bebekte: Merkez her gün açıktır, Kadıköyünde: Yeni Moda, başında, Heybeliadada: Tanaş, Büyükadada: Merkez, İskele yukarısında: Şinasi, Sarıyerde: Nuri, Eyüpte: Hikmet, Şehzadebaşında: Hamdi, Şehremininde: Hamdi, Karagümrükte Fuat, Fenerde: Hüsamettin, Samatyada: Erofilos, Aksarayda: Sarım.

SİYASÎ İCMAL

Sulh Teşebbüsü İhtimalleri

Yazan: Vahdet GÜLTEKİN

Laval'in Fransız kabinesinden uzaklaştırılması hâdisesinin, bütün Avrupa siyasetini alâkadar eden bir mahiyet almakta olduğunu görüyoruz. Filhakika, dün de işaret ettiğimiz gibi, bu hâdise, harbin ilk safhasının sonu sayılan Fransız - Alman mütarekesinden sonraki «Fransız muammasını» ve bilhassa Fransız - Alman münasebatını aydınlatacak bazı noktaları ihtiva etmektedir ki bunlar, Pierre Laval'in azli hakkında son verilen malûmat arasında göze çarpmaktadır.

Almanya ile Fransa arasında, mütarekedenberi, halledilemiyen birçok meseleler olduğu muhakkaktır. Bunlar, Fransa ile Almanyanın bir sulh muahedesi imzalamalarına mâni oluyor. Daha doğrusu bu meseleler halledilmedikçe Almanya, Fransa ile işini bir muahedeye bağlamak istemiyordu. Bu arada:

1 — Fransız donanmasının Almanyaya teslimi,

2 — Almanya ile beraber İtalyanın da Fransadan bazı taleplerde bulunması,

3 — Fransanın Alman işgali altında kalacak arazisinin tayini başlıca ihtilâf mevzularını teşkil ediyordu.

Fransız - Alman münasebetlerini tahlil ettiğimiz bir yazımızda bildirdiğimiz gibi, Almanya, bu ihtilâfların kendi lehine en müsait tarzda halli zamanını bekliyor ve bunun için Fransa ile sulh muahedesini geciktirmekte beis görmüyordu.

M. Laval'in azline takaddüm eden günlerde bu ihtilâflardan birinin - ve en mühimminin - halledilmesi imkânının ortaya çıktığı görülüyordu: İtalya, iki harp sahasında mağlûbiyete uğramıştı; Almanyanın yardımına muhtac bulunuyordu. Binaenaleyh, Fransadan olan isteklerinden vazgeçebilir, bu suretle Almanya,

a) Bir taraftan İtalyaya yardıma koşmak gibi bir hareket gösterirken,

b) Diğer taraftan Fransa ile de sulh muahedesi yapmak imkânını bulabilirdi.

İtalyanın, Almanyanın kendisine yardımı halinde Fransadan bulunduğu taleplerden vazgeçeceğine dair bir karar verip vermediğini bilmiyoruz. Fakat, verilen haberlere göre, M. Laval, Almanya ile, İtalyayı hariç bırakarak bir sulh yapmak projesi üzerinde çalışmış, buna mukabil Almanya da Fransadan asker geçirmek istemiştir. Mareşal Petain bu teklifi kabul etmemiştir.

Pierre Laval'in Mareşal Petain tarafından azli hâdisesini izah eden sebeplerden biri de budur.

Bugün Fransa ile Almanya arasında, İtalyayı hariç bırakarak, başka şerait dahilinde sulh yapmak imkânının olup olmadığı da başka bir meseledir. Mareşal Petain Alman büyük elçisi Otto Obetz ile dün yaptığı mülâkatta bu meselenin görüşülmüş olması da muhtemeldir. Fakat, Almanya ile sulh muahedesi akdinde bu sefer de Mareşal Petain'in ağır davranmak istediği anlaşılıyor. Çünkü Almanyanın İngiltereye bir sulh teklifinde bulunması icap edeceği günler de pek uzak görülmemektedir. Filhakika dün Avam kamarasında bu mesele mevzuu bahsolmuş ve bu ihtimalin kuvvetli görüldüğü işaret edilmiştir.

Tasarruf Haftası

(Başı 1 incide) = =

ten sonra konferansına şu suretle nihayet vermiştir:

«Milli Şefimiz, on sene evvel Sivasta irat buyurdukları bir nutukta: «Devlet denilen şeyin, ne ile idare olunduğunu, köy ihtiyarları, hiç olmazsa, bizim kadar bilirler. Bu memleketin her köyünde bir başvekil oturduğunu hesap ederek söz söylemeliyiz.» buyurmuşlardır.

Bu vecize karşısında, Türk milletine, öz ve milli işleri hakkında tavsiyelerde bulunmak, benim için büyük bir cesaret sayılabilir. Fakat, ben bildiklerinize ve dileklerinize bir şey ilâve etmek için değil, bu günkü ihtiyaçlara göre, hatıralarınızı tazelemek ve sizlere hitap etmek şerefini kazanmış olmak için konuşmuş oldum.»

Telgraf, Telefon Haberleri

Edirneye İki Fen Heyeti Gönderildi

Meriç Yatağına Girdi, Tunca Nehri Alçaldı.

Elektrik Fabrikası Sür'atle İşletilerek Edirnenin Işık ve Muharrik Kuvvet İhtiyacı Karşılanacak

Ankara, 18 (Telefonla) — Dahiliye Vekâletine gelen malûmata göre, Meriç nehri yatağına girmiş ve Tunca nehrinin seviyesi de üç metreye kadar alçalmıştır.

Edirne (Hususî muhabirimizden) — Son seylâp dolayısile Edirnede hasar gören su ve elektrik tesisatı hakkında tedbir alacak olan fen heyetleri Nafıa Vekâleti tarafından Edirneye gönderilmiş ve iki heyet de belediyede umumî müfettiş General Kâzım Dirik'in de hazır bulunduğu bir toplantıdan sonra işlerine başlamışlardır.

Haber aldığımıza göre, elektriklerin gecikeceği günler için gerek halkın ve gerekse fabrikaların petrol ihtiyacı İstanbuldan fazlasile gönderilmiştir. Elektrik işleri geceli gündüzlü iş postaları ile en kısa bir zamanda başarılacaktır. Kızılayın devamlı alâkası ile feyezandan zarar görenlere hem şehirde ve hem de Meriç ve Ipsala kazalarında yardıma başlanmıştır.

Vilâyet ayrıca Edirne ve İstanbula kayıklar ısmarlamıştır. Bosna köyünde hiçbir nüfus zayiatı yoktur. Halkın mühim bir kısmı şehre ve civar köylere geçirilmiştir. Bunlar, vilâyetçe Hadımağa sahrasında açtırılan çay ve istirahat durağında çay verilerek yerlerine gönderilmektedir. Bakım ve iaşe servisi iyi bir tarzda devam ediyor. Ziraat Bankası feyezana uğrayan köylerin tohumluğuna ve koyunlarına yardım etmek için hazırlanmaktadır. Ziraat bahçesinin hemen her yerini su basmış ise de sular epeyce çekildiği için faaliyet yeniden başlamıştır.

M. Muzaffer

İnhisarların Yeni Teşkilât Kanun Projesi Tetkik Ediliyor

Büyük Millet Meclisi, Bütçe Encümeni Lâyihanın 6 Maddesini Aynen Kabul Etti

Ankara, 18 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi bütçe encümeni bugün toplanmış ve İnhisarlar umum müdürlüğünün yeni teşkilât ve memurlar hakkında hazırladığı kanun projesini tetkik ve müzakereye başlamıştır. Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadenizin de bulunduğu bu toplantıda Vekil, encümen âzalarına proje etrafında bazı izahatta bulunmuştur. Lâyihanın altı maddesi görüşülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Yunanlılar Tepedeleni Aldılar

(Başı 1 incide) § §

Harekât muvaffakıyetle devam ediyor

Atina, 18 (A.A.) — Yunan ordusu başkumandanlığı tarafından 17 ilkkânun akşamı neşredilen 52 numaralı resmi tebliğ:

Tarafımızdan tazyik edilen düşman zayiat vermiş ve Keleyre - Kleissura- istikametinde ricat etmiştir. Bu şehirde yangınlar çıktığı görülmüştür.

Cephenin diğer kısımlarında harekât muvaffakıyetle devam etmektedir. Tarafımızdan bir miktar esir alınmıştır. Bunların içinde bir yarbay da vardır. Mühim miktarda malzeme iğtinam edilmiştir.

Kar fırtınasında süngü hücumu

Atina, 18 (A.A.) — Resmi Yunan sözcüsü, dün akşam, askeri vaziyet hakkında aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

Yunanlılar, İtalyanlara karşı yeni muvaffakıyetler elde etmektedir. İtalyanlar, Skivoviç'in şimal ve şimali şarki tepelerinden atılmış ve büyük kayıplara düçar edilmiştir. İtalyanlar şimdi, Tepedelene doğru geri çekilmektedirler.

Ayasarandanın takriben 25 kilometre şimalinde bulunan Portopalermon limanı bugün Yunan topçusunun ateş menziline girmiştir.

Skivoviç'in şarkında, Yunanlılar, şiddetli İtalyan mukavemetine rağmen, süngü hücumu ile çok şiddetli kar fırtmalarına rağmen Yunanlılar, bir çok gündenberi kazandıklarından çok büyük muvaffakıyetler elde etmişlerdir.

Rados ve Stampalia bombalandı

İtalyada bir mahal, 18 (A.A.) — İtalyan umumi karargâhının 194 numaralı tebliği:

Bingazi hudut mıntakasında düşman kıtaları yıprandıkları ve zayiata uğradıkları için büyük muharebenin dokuzuncu günü olan dünkü günü tazyiklerini azaltmışlardır.

Tayyarelerimiz, Bardia limanı önü ne gelen İngiliz harp gemilerini bom bardıman etmişlerdir.

Ege denizinde dün öğleden evvel, düşman tayyareleri Rados'a ve Stampalia üzerine bir kaç bomba atmışlardır.

Amerikanın İngiltereye Yardımı

(Başı 1 incide) + +

Birleşik devletlerini harbe sürükliyecek mahiyette olup olmadığı hakkında sorulan bir suale, Roosevelt, «Hayır» cevabını vermiştir.

Amerikanın müdahalesi Almanya için müthiş darbe olacak

Londra, 18 (A.A.) — Umumi harbe iştirak eden Amerikalılar, o tarihte başlanan işi bitirmek üzere mücadeleye iştirak sırası geldiğine kanidirler. Bir alayın verdiği ziyafet te nutuk irat eden General Orayn, demiştir ki:

«Kelimenin kanuni mânasile daha şimdiden harbe girmiş, bunu anlamamakla milletimiz hata etmiş oluyor.»

General Orayn Amerikanın derhal harbe girmesinin Alman mâneviyatı için büyük bir darbe teşkil edeceği kanaatini izah etmiş ve demiştir ki:

«Amerikalı pilotların idaresinde 500 Amerikan tayyaresinin İngiliz pilotlarının emrine verilmesini tercih etmeliyiz. İngiliz pilotları ne kadar mükemmel olursa olsun, Amerikan tayyarelerinin gelişi mâneviyat üzerinde büyük bir tesir husule getirecektir. Amerikanın ne kadar hazırlıksız olursa olsun harbe girişi İngiliz mâneviyatını yükseltecek ve Alman mâneviyatının kırılmasına yardım edecektir. Amerikanın harp ilânını takip edecek 15 gün içinde askeri vaziyet geniş mikyasta salâh bulacaktır.»

Okuyucularımıza

Tertipte Bir Değişiklik

Bugünkü sayımızdan başlıyarak (Günden Güne) sütununu ikinci sayfaya, Siyasî İcmali üçüncü sayfaya aldık. Bunun sebebi, sayfaların tertibi sırasında sürat temini meselesidir. Okuyucularımızdan özür dileriz.

Mahmut Balerin Bal Köşesinin neden çıkmadığını soranlar oldu. Mahmut Baler, bir cenup ve Bağdat seyahatine çıkmıştır. Yollardan Bal Köşesi için ve diğer yazılar yazacaktır.

Lortlar Kamarasında

Sulh Meselesi Bahis Mevzuu Oldu

Londra, 18 (A.A.) — Dün Lordlar kamarasında, Almanyanın bir sulh akdi için yapabileceği herhangi bir teşebbüsün bildirilmesi meselesi etrafında müzakere cereyan etmiştir.

Bu meseleyi ortaya koyan Buksston bilhassa demiştir ki:

« Hitler, pek âlâ bilir ki, Avrupaya tahakküm için ellerinin serbest kalmasını isterse onu dinliyen bulunmaz. Ancak pek uzak olmıyan bir âtide ciddî teklifler yapılması muhtemeldir. Son nutuklar gösteriyor ki, Almanlar tarafından sulh arzusu müstacel bir mahiyet alabilir.»

Hükûmet namına söz söyliyen Lord Snell demiştir ki:

«Almanyanın daha harpten evvel yapmış olduğu anlaşma tekliflerini tekrar edebileceğini gösteren emmareler zaman zaman ortaya çıkmıştır. Fakat, bu emmareler, hükûmet tarafından ehemmiyetli bir mahiyet almamıştır.»

Lord Snell, umumî harp şartları meselesi hakkında şunu hatırlatmıştır ki, son seneler içinde Almanya, Avrupada elleri serbest kalmak şartile, İngiltere ile iyi münasebetler idame etmekle mesut olacağını mükerrer defalar telki etmiştir. İngiltere hükûmeti, hiçbir zaman bu neviden bir anlaşmayı Alman hükûmetile müzakereye temayül göstermemiştir. Çünkü böyle bir anlaşma eski müttefikimiz Fransanın, ve şimdiki müttefiklerimiz de dahil olmak üzere diğer hür Avrupa milletlerinin zararına olabilirdi.»

İstikbal hakkında da Lord Sneel şunları söylemiştir:

« İngiltere hükûmeti, Avrupada Alman tahakkümünü intaç edecek hiçbir anlaşmayı kabul edemez. Hükûmet, bugün Alman boyunduruğu altında bulunan milletleri kurtarmak onlara eski istiklâllerini iade etmek için her şeyi yapmıya katiyen azmetmiştir.»

B. Millet Meclisi Dün Toplandı

Ankara, 18 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi, bugünkü ruznamesinde mevcut bulunan Türkiye - Almanya arasında ticari mübadelelere mütedair hususi anlaşmaya bağlı «B. 1» listesinde isim tashihi yapılmasına, Türkiye - Fransa ticaret kontenjan ve tediye anlaşmalarile merbutları hükümlerinin temdidine ve İsveçe sipariş edilmiş müteharrik levazımın Türkiyeye ithalleri müddetinin temdidine ait olan kanun lâyihasının da alâkadar vekillerin huzurlarile müzakeresini tensip eylemiş ve cuma günü toplanmak üzere içtimaa son vermiştir.

İtalyanların Cenahı Çevrildi

(Başı 1 incide) +

silmemiş ise, tehdit edilmekte olduğudur. Eğer İngilizler Bardiayı alırlarsa - ki bu her dakika için muhtemeldir - İtalyanların 30 kilometre yol üzerindeki iaşe ve nakliye vaziyeti tamamile ümitsiz bir hale girecek ve bütün bu iaşe ve nakliye vasıtaları zaptolunacaktır. Bu suretle İngilizler eline düşen muazzam İtalyan malzemesi bir kat daha fazlalaşacaktır.

Bardia etrafında şiddetli muharebeler oluyor

Kahire, 18 (A.A.) — Dün akşam buraya gelen son haberlere göre, Bardia etrafında çok şiddetli muharebeler cereyan etmektedir.

İngiliz motörlü ileri kolları, çölde kendilerine bir yol açtıktan sonra, Bardia limanı etrafındaki müdafaa tertibatına karşı şiddetli bir hücuma kalkmışlardır. İngiliz piyadesinin ileri kuvvetleri, motörlü cüzütamları takip etmektedir. İaşe kamyonları, dümdar kıtalarına kadar gelmektedir.

Huduttaki müsait, **Sidi-Ömer** ve **Şeferzen** kalelerine karşı yapılan hücumda sürpriz taktiği kullanılmış ve bu baskına dayanamıyan bu kaleler, dünkü tebliğde bildirildiği gibi düşmüştür.

20 bin İtalyan esiri Hindistana gönderiliyor

Yenidelhi, 18 (A.A.) — Garp çölünde alınan İtalyan esirlerinden 20 bini için Hindistanda üsera kampları hazırlanmaktadır. Bu esirler pek yakında Hindistana geleceklerdir.

Bir Mes'uliyet Davası

Kabahat Kimde ? Davası Adem ve Havva Zamanındanberi Halledilmemiş Bir Davadır

Yazan: **M. H. Zal**

İtalyada askerlerle Faşistler birbirlerine giriyorlar. Kabahat sende, bende atışıp duruyorlar.

Bu münakaşa, Amerikada bir, iki sene evvel yapılan umumî bir münakaşayı bana hatırlattı. Amerikalılar umumî dertleri açık bir şekilde münakaşa etmiye bayılırlar. İçlerinden biri günün birinde ortaya bir mevzu atmış: «Esası saf, güzel ve asîl bir şey olan demokrasiye hususî menfaat namına fesat karışmasının kabahati kimdedir?»

Bu meseleyi araştırmak için bir toplantı olmuş. Herkes kendi kafasına göre birşey söyleyip dururken bahsi kapatmıya taraftar, açıkgöz bir politikacı kürsiye çıkmış:

— Efendiler, demiş, size bir sual soracağım. Ona cevap verirseniz ortalıktaki mesuliyet kavgası da kendi kendine hallolur: Âdemin memnu elmayı yiyip cennetten kovulmasının mesuliyeti kimindir?

İlk günaha ait mesuliyet münakaşası, hıristiyan memleketlerinde binlerce sayfalık kitap yazılmasına, asırlardanberi sayısız nefes tüketilmesine sebep olan bir mevzudur. Derhal bahis o tarafa dönmüş. Biri demiş ki:

— Bunu bilmiyecek ne var? Kabahat elbette Âdemdedir. Kılıbık bir erkek olmasaydı Havvanın tesirine kapılmaz, elmayı yemezdi.

Bir ikincisi şu fikri ileri sürmüş:

— İşte buna gülerim. Kabahat aldananda mı, aldatanda mı? Havva Âdemi baştan çıkarmıştır. Asıl kabahatli odur.

Bir üçüncü adam şiddetle itiraz etmiş:

— Yılan kılığına giren şeytanı ne çabuk unutuyorsunuz? Asıl kabahat elbette o iblistedir.

Hazır bulunanlar, mesuliyeti Âdeme, Havvaya ve şeytana yükletmiye hazır üç fırkaya ayrılmak üzere iken bir dördüncü kürsüye çıkmış. Sakin tavrile ortalığı durdurmuş:

— Hepiniz yanılıyorsunuz, demiş. Kabahat ne Âdemdedir, ne Havvadadır, ne de şeytandadır. Ancak elmadadır. Âdemin elmaya karşı ağzı sulanmasaydı herşey yolunda kalırdı... Demokrasiye fesat karışmasının sebebini de yine elmada aramak icap eder. Para ve menfaat ortada durdukça buna dayanamıyarak demokrasiyi satan adamlar eksik olmıyacaktır...»

Faşizmin elması da, yarınki Roma imparatorluğunun, Romada Kolizeum meydanına asılı bulunan haritasıdır. Bu elmaya itiraz etmiyen ve İtalyan ordusunun harbin arifesinde Fransa hududunda yapmıya başladığı manevrayı bile sonuna getiremediğini unutan her İtalyanın bugünkü bozgunda mesuliyet hissesi vardır.

Böyle mesuliyetlerin hesabı acaba nasıl görülür? Buna dair eski bir hikâye anlatayım:

Binlerce sene evvel Yunan arazisine ilk akın eden kabilelerin mukaddes hayvanı öküzmüş. Öküz kardeş, kabilenin âzası sayıldığı için öküzü yemek maksadile kesmek en büyük günah sayılırmış. Fakat karın doyurmak için öküzü kesmiye de zaruret varmış. Bu işe şöyle bir çare bulmuşlar:

Her öküz boğazlandıktan sonra kabile, bir mahkeme heyeti halinde toplanır, öküzün katilini yalancıktan ararmış. Birine sorarlarmış:

— Öküz kardeşi sen mi öldürdün?

— Hâşâ, fakat öküz boğazlanırken falan ve filânın bacaklarını bağladıklarını gözümle gördüm.

— Ey falan ve filân, suçunuzu itiraf ediyor musunuz?

— Hayır, suçumuz yoktur. Öküz kardeşin boğazını kesen falandır.

— Falan, herkes senin kestiğini söylüyor. Ne diyeceksin?

— Hiç kabahatim yok. Öküz kardeşi kesen, ancak bıçaktır.

Heyet, mesuliyetin ancak bıçakta olduğunu tasdik eder, derhal kanlı bıçağın cezası verilirmiş.

Dünyanın her yerinde mesuliyet davalarından çoğu, bu şekilde tatlıya bağlanır. Çünkü derece derece suçlular çok olduğu için işi ört bas etmek pek çoklarının işine gelir.

Yalnız fırtınalı zamanlarda iş değişir. Göz gözü görmiyecek bir hale gelirse mesuliyet davası bazan büsbütün ayağa düşer.

Öyle görünüyor ki İtalyan bozgununun mesuliyet davası da, ortalığı yakın bir zamanda toza, dumana boğacak neviden olacaktır.

İtalyadaki mesuliyet münakaşaları münasebetile: Bir Faşist kızlar grupu teftiş edilirken

Fransanın Maneviyatı Kuvvetlendi

(Başı 1 incide) — —

bulunuyordu. Daladier tarafından hudut haricine çıkarıldı. Fransanın felâketine sebep olanlardan biri de odur. Hitlerle Mareşal Petain mülâkatını temin eden de Obetz'dir. İşte, bu adam, Laval ile elele vererek yeni bir komplo yapmak üzere iken Petain haber aldı, Laval'in azline kati karar verdi. Yerine Flandin'i getirdi. O da Alman taraftarıdır. Fakat Laval kadar koyu değil...

Obetz'in, Petain'le Laval'in arasını bulmıya, arkadaşını kurtarmıya çalıştığı muhakkaktır. Filandin'in, hastalık bahanesile evden çıkmaması da mânidardır. İhtimal vaziyetin inkişafını bekliyor.

Entrikacı, haris bir politikacı olan Laval, henüz sahneden uzaklaşmış değildir. Laval tekrar iş başına gelebilir mi? Bu, Petain'den ziyade askeri harekâta bağlıdır.

Fransanın siyasi temayülü değişmiştir. Geçen mayısta, Tunusun terkine rıza gösteren Fransızlar, şimdi bir karış yer terketmek taraftarı değillerdir.

Fransız mâneviyatını iki hâdise takviye etmiştir: İngilterenin mukavemeti, İtalyanın mağlûbiyeti.. İkisi de İngiltereye dayanmaktadır: İngiltere Almanyaya mağlûp olmamış, İtalyayı mağlûp etmiştir...»

Petain - Abetz görüşmesinde Laval de bulundu

Vichy, 18 (A.A.) — D. N. B.: Mareşal Petain'le Alman büyük elçisi Abetz arasında dün vukubulan mülâkatta Laval de hazır bulunmuştur. Bu mülâkat üç saatten fazla sürmüştür.

Mareşal Petain, bu mülâkattan sonra Abetz şerefine bir öğle ziyafeti vermiştir.

Laval Parise hareket etti

Vichy, 18 (A.A.) Laval hususi olarak Parise hareket etmiştir.

Laval Alman tazyikile serbest bırakıldı

Londra, 18 (A.A.) — Reuter ajansının siyasi muharriri yazıyor: Vichy buhranı henüz halledilmişe benzemiyor. Öyle anlaşılıyor ki, Almanyanın tazyikile Laval tekrar serbest bırakılmıştır. Her halde eski vazifesine iade olunmamıştır. Maamafih, Fransız hükûmetini Pariste temsil etmesi de muhtemeldir.

İspanyollar Fas Hududuna Asker Yığıyorlar

Londra, 18 (A.A.) — Tass ajansı bildiriyor:

News Chronicle gazetesi, Fransız Fası hududu civarında İspanyol kıtaatı tahşit edilmekte olduğunu yazmaktadır.

Fransız Fasından gelen yolcuların ifadesine göre, Fransızlar da büyük askerî kuvvetler tahşit etmektedirler.

İngilizlerin Kendi Kendilerine Karşı Zaferi

(Başı 1 incide) ★

İngiliz ruhu bakımından işten bile değildir. O zaman Hindistanda her türlü menfi mukavemet kesilir, sevgi ve âhenge dayanır karşılıklı bir dostluk başlar ve bu dostluk Büyük Britanya tacının en parlak, şerefli mücevherlerinden biri olur.

Hindistan umumî valisinin son sözleri, İngilterenin bu güzel yola girdiğine ve kendi kendine karşı zaferlerden en büyüğünü kazanmak üzere olduğuna, çok ümit verici bir alâmettir.

Ahmet Emin YALMAN

ŞEHİR TİYATROSU TEMSİLLERİ

TEPEBAŞINDA
DRAM KISMI
Akşam saat 20,30 da
BULUNMAZ UŞAK
Yazan: J. M. Barrie

İSTİKLÂL CADDESİNDE
KOMEDİ KISMI
BU AKŞAM
Saat 20,30 da
PAŞA HAZRETLERİ

BUGÜN
İPEK ve SARAY
Sinemalarında
Türkçe Nüshası
MELEK
Sinemasında
Orijinal düdeki nüshası
3 AHBAP ÇAVUŞLAR ŞİRKTE
Meşhur Komik
Arşak Palabıyıkyan'ın
En son çevirdiği kahkaha tufanı

Günlerdenberi büyük bir sabırsızlıkla beklenen
Macaristanın meşhur «ROD SANDOR» Çigan orkestrası geldi.
Bu Akşam LÂLE Sinemasında
Yeşil ovalardan en çılgın aşklar yaşanan..
Sahillerinde en meşhur serenatlar bestelenen
MAVİ TUNA ŞARKISI
(Türkçe) filminde çalacaktır.
İnsanı ölüme sürükliyen büyük bir ihtirasın... Facialar yaratan korkunç bir kıskançlığın romanı olan bu filmi görünüz.
İlâveten yeni gelen en son PARAMUNT JURNAL (Türkçe)
Numaralı yerlerinizi lütfen evvelden kapatınız. Tel: 43595

(Yeni Sabah) BİZE Sataşıyor

(Başı 1 incide) × karada serbestçe Başvekil Dr. Refik Saydama anlatmışlardır.

Gazetelerin fiyatlarını arttırmamak şartile hacimlerini son kararname dairesinde genişletmelerinin memleket hesabına israf mı, yoksa hizmet mi teşkil ettiğini Başvekâlet herhalde arkadaşımızdan daha fazla salâhiyet ve bitaraflıkla tayin edebilecek bir mevkidedir.

(Yeni Sabah) bizi bir de jurnal ediyor: Kanun, makinesi altı sayfa basamıyan gazeteleri haftada üç defa sekiz, dört defa dört sayfa basmakta muhayyer bırakıyor. (Yeni Sabah) a bakılırsa bizim makinemiz altı sayfa basabildiği halde biz hıyar hakkını kullanıyormuşuz.

Bir defa kanundan maksat kâğıt tasarrufudur. Altı sayfadan ibaret vasatî had tecavüz edilmedikçe kanunun ruhuna muhalif hareket edilmiş olmaz. Saniyen bizim makinemiz altı sayfayı iki renkli olarak basamıyor. Memleketimizde renge alışılmıştır. Başlığını renkli çıkarmıyan gazeteye: «Matem nüshası mı çıkarıyorsunuz?» diye müracaatler oluyor ve gazete âdeta boykota uğruyor. Bu vaziyete göre, altı sayfada başlığı renkli basamıyan bir makine, altı sayfa basmıya ait vasıf ve şartlardan mahrum demektir.

Arkadaşımız, ikinci bir jurnalcılık daha yapıyor ve bizim sekiz sayfalık nüsha çıkarmak hususunda kanunî haddi aştığımızı ihbar ediyor. Bu noktada da hesabını şaşırmıştır: Kararname 7 ilkkânun cumartesi günü meriyete konmuştur. O gündenberi geçen bir hafta içinde gazetemiz yalnız üç defa sekiz sayfa olarak çıkmıştır. Zaten arkadaşımız müsterih olsun, kararnameye hükûmet namına bekçilik etmesine hiç ihtiyaç yoktur. Koordinasyon heyeti bu tetkiki muntazam surette yapmaktadır.

Piyasada:

İngiltereye Satılan Kuru Üzüm

İzmir, (Vatan) — İngiltere için satın alınan on bin ton kuru üzümden başka ayrıca beş bin tonun satılacağına dair piyasada dolaşan haber teeyyüt etmiştir. İngiliz şirketi, beş bin ton için verilen obsiyonu, fiilî satışla neticelendirmiştir. Bu satışa ait mukaveleler, imza edilmiştir.

Zeytinyağı piyasası canlanıyor

Zeytinyağı piyasasında iki günden beri canlılık eserleri görülmektedir. Zeytinyağı ihracatının da artacağını alâkadarlar söylüyorlar. Piyasadan verilen malûmata göre bugünlerde mühim miktarda zeytinyağının satılmak üzere bulunduğu teyit edilmektedir,

İngilizlerin, Rumenlerin fiyat sorduklarına göre bu iki memlekete satış yapılacağı kuvvetli bir ihtimalle mevzuubahis olmaktadır.

Macaristandan gelen ithalât eşyası

Son günlerde muhtelif memleketlerden çok miktarda ithalât eşyası gelmiştir. Dün gelen mallar arasında bilhassa Macaristandan külliyetli mal vardır. Dün Macaristandan piyasanın ihtiyacı olan ithalât eşyası ve bu arada ampul, radyo, ambalâj ve matbaa kâğıdı, pencere için cam, telefon, Bakır levha, emaye levha, demir makine aksamı, aseton, demir vida, çini eşya, vesaire vardır.

Bundan başka Varnadan da çinko levha, ambalâj kâğıdı, cam eşya, mangal kömürü gelmiştir.

Maarifte:

Vekâlet, Teşekkür Mektubu Gönderdi

Maarif Vekâleti, İstanbul valisi Lûtfi Kırdarla, Maarif müdürü Tevfik Kut'un köy mektebi açmak ve köylüyü düşünmek hususunda gösterdikleri gayret ve faaliyeti takdir etmiş ve bir teşekkürname göndermiştir. Bir kaç sene içinde, mektep açılması takarrür eden köylerden hepsinde mektep yapılmış olacaktır.

Namık Kemal sergisi

İnkılâp müzesinde, Şair Namık Kemal sergisinin hazırlanmasına başlanmıştır. Müzenin sağ tarafındaki koridorun her iki tarafına konan camekânlara şairin eserlerile, hakkında yazılmış eserler konmuştur. Şaire ait resimler de duvarlara asılacaktır.

Başka yurt açılmıyacak

Gazetelerden bazıları Fatih medreselerinde açılacak talebe yurdunun üniversitece idare edileceğini yazmışlarsa da bu haber doğru değildir. Bu yurt İstanbul Maarif müdürlüğü tarafından idare edilecektir. Bu sene yeni yurt açılmıyacaktır.

Yardımcı muallim olarak çalışanlar

İstanbul orta okullarile, liselerinde yardımcı muallim olarak çalışan üniversite mezunu muallimlerden bir kısmı önümüzdeki ders yılı zarfında asıl muallimliğe nakledilerek Anadoluda muhtelif mekteplere verilecektir.

İlk mektep muallimlerine konferans

Psikoloji ve Terbiye Doktoru Muzaffer Şerif, dün Eminönü halkevinde, ilkmektep muallimlerine Amerikadaki terbiye sistemleri ve Amerikan psikolojisi üzerine bir konferans vermiştir. Muallimlere yakında pasif korunma hakkında da bir konferans verilecektir.

Halkevlerinde:

Namık Kemalin Yüzüncü Doğum Yılı Münasebetile

Eminönü Halkevinden:

Büyük Türk şairi Namık Kemalin 100 üncü doğum yılı münasebetile 21.12.940 cumartesi akşamı saat 20 de Eminönü halkevinde aşağıdaki programla bir ihtifal yapılacaktır. Davetiye yoktur.

1 — İstiklâl marşı, 2 — Açma sözü, 3 — Namık Kemalin hayat ve eserleri, 4 — Namık Kemalin şiirlerinden parçalar, 5 — Namık Kemalin nesirlerinden parçalar, 6 — Eserlerinden besteler, 7— (Akif Bey)inden bir pasaj.

Bakırköy Halkevinden:

18.12.940 perşembe günü saat 20 de ve evimiz salonunda İktisat ve Tasarruf mevzulu bir konferans verilecektir. Konferansa gelmek herkes için serbesttir.

Eminönü Halkevinden:

19 İlkkânun 940 perşembe günü (bugün) saat 18 de Evimizin Cağaloğlundaki salonunda Yeni Adam mecmuası sahibi sayın İsmail Hakkı Baltacıoğlu tarafından (Karagöz, orta oyunu ve tulûatçılığın karakterleri) mevzuunda bir konferans verilecektir. Davetiye yoktur.

BORSA

18 BİRİNCİKANUN 1940

	Kapanış
Sterlin	5.24
Dolar	132.20
İsviçre Fr.	29.6875
Drahmi	0.9975
Leva	1.6225
Peçeta	12,9375
Pengö	26.5325
Ley	0.625
Dinar	3.175
Yen	31.1375
İsveç Kr.	31.005

ESHAM ve TAHVİLÂT

Esham ve tahvilât üzerine muamele olmamıştır.

BULMACA

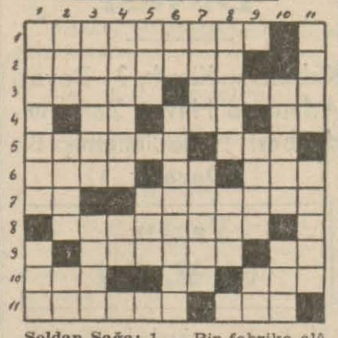

Soldan Sağa: 1 — Bir fabrika alâmeti farikası, 2 — İki kişiyi biribirine katan, 3 — Memba - Bir kaza merkezi, 4 — İsim - Köy - Nida, 5 — Gemilerde halat veren - May halinde ateş, 6 Bir küfür - Sonuna (z) gelirse (vız) olur - Söz, 7 — Bir lâhika - Bir renk, 8 — Karar ettirmek, 9 — Sözüne inanmak - Sual edatı, 10 — İğne ile yapılan dantel - Renk - Şafak, 11 Sütün yağı - Bir millet.

Yukardan aşağıya: 1 — Savruk - Fazla, 2 — Bir böcek - Ne sıcak, ne soğuk - Nida, 3 — Bir kanal - Vapur işletme idaresi, 4 — Memur - Sonuna (M) gelince bir ağaç olur, 5 — Renk - Kılıcın kabı, 6 — Çok değil - Bükmek, 7 — İçki - Akar su, 8 — Bir ilâç fabrikası ismi - Mastar edatı, 9 — Sıcak değil - Nida. 10 — Eski devirde kullanılan uşak - Ekmek pişirilen yer.

EVVELKİ BULMACAMIZIN HALLİ

Soldan sağa: 1 — Sarraf - Sana, 2 — Ali - Nah - Dev, 3 — Dayak - Abani, 4 — Aya - Ani - Bez, 5 — Kızar - Na, 6 — Aşiyan, 7 — İş, 8 — Semiramis, 9 — Me - Enise - Ek, 10 — Edebiyat - Le, 11 — Sumer - Ses.

Yukardan aşağı: 1 — Sadakat - Mey, 2 — Alayiş - Sed, 3 — Riyaziye - Es, 4 — Ay - Mebu, 5 — Ankara - İnim, 6 — Fa - Nuriye, 7 — Hain - Asar, 8 — Azimet, 9 — Adab - Si, 10 — Nene - Sele, 11 — Avize - Kes.

Radyo

Bugünkü Program

8,00 Program, 8,03 Ajans haberleri, 8,18 Hafif program (Pl.) 8,45/9,00 Ev kadını - Konuşma.

12,30 Program, 12,33 Müşterek okunan şarkılar, 12,50 Ajans haberleri, 13,05 Münferit okunan şarkılar, 13,20/14,00 Karışık program (Pl.)

18,00 Program, 18,03 Radyo caz orkestrası, 18,45 Karışık şarkı, türkü ve taksimler seansı, 19,15 Melodiler (Pl.), 19,30 Ajans haberleri, 19,45 Radyo incesazı, 20,15 Radyo gazetesi, 20,45 Müzik, 21,00 Müzik: Dinleyici istekleri, 21,30 Konuşma, 21,45 Radyo orkestrası, 22,30 Ajans haberleri, 22,45 Dans müziği (Pl.), 23,25/23,30 Kapanış.

İstanbul İkinci İflâs Memurluğundan:

Müflis Avunduk zade biraderler kollektif şirketi masasının tasfiye işleri hakkında görüşülmek üzere 23. 12.940 pazartesi günü saat 14,30 da İkinci İflâs Dairesinde alacaklıların hazır bulunmaları idare kararile ilân olunur. (1254)

MEŞHUR
HACI BEKİR
Ticarethanesinin
KIRK KATLI
SARAY BAKLAVASI
Dudakların ufak bir temasile ağızda yok oluyor.

EN GÜZEL YILBAŞI HEDİYESİ

1941 Modeli Pırlantalı, Elmaslı, Cep, Kol, Kadın ve erkek

ARLON

Saatleridir.

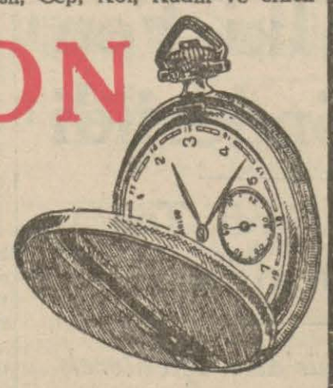

Sağlam, Dakik ve dünyanın en iyi saatleri olduğu gibi fiyatları daha ucuzdur.

Satış Deposu: Z. Saatman, İstanbul Sultanhamam Camcıbaşı han I nci kat

Yüksek Öğretmen Okuluna Yeniden Talebe Alınacaktır

Yüksek öğretmen okulunun matematik, fizik, kimya, Fransızca şubelerine imtihanla yeniden erkek talebe alınacaktır.

Namzet kaydı Cumartesi hariç her gün saat 12 ile 14—17 arasında yapılacak ve 24/12/940 akşamına kadar devam edecektir. İmtihana 25/12/940 tarihinde başlanacaktır. (11670)

Toprak Mahsulleri Ofisi İstanbul Şubesinden:

Şubemizin 1941 ihtiyacı olan vasati üç bin afyon ihraç sandığı kapalı zarflıkla pazarlıkla yaptırılacaktır. Taliplerin 20.12.940 cuma günü saat 15 te şubemizde hazır bulunmaları.

Şartname her gün şubemizden alınabilir. (11826)

İstanbul Defterdarlığından:

Beyoğlunda Kamerhatun mahallesinin Arslan sokağında kâin 23 No. lı hane (6300) lira muhammen bedelle ve kapalı zarf usulü ile bilmüzayede satılacaktır. Müzayede 30/12/940 pazartesi günü saat on beşte Milli Emlâk Müdürlüğünde toplanacak olan komisyonda açılacaktır. Muvakkat teminatı (453) liradır. Taliplerin müzayede günü saat on dörde kadar teklif mektuplarını muvakkat teminatla birlikte ve mühürlü zarf içinde komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri muktezidir, (11806)

1941

KÜÇÜK TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLÂNI

Adet	Liralık		Lira
1	2000	=	2000.—
3	1000	=	3000.—
2	750	=	1500.—
4	500	=	2000.—
8	250	=	2000.—
35	100	=	3500.—
80	50	=	4000.—
300	20	=	6000.—

İNAP MATBAASI İSTANBUL

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkincikânun tarihlerinde yapılır

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kuraya dahil edilirler

Tasarruf etmek isteyen biri...

Kunduraların tabanlarını korumak için çoraplarını yırtıyor

Fakat ucuz lâmba mübayaa etmek suretile ayni şekilde hareket edenler az değildir. Bu ampulların ne derecede daha pahalıya çıktığı elektrik faturası ödenildiğinde tezahhür eder.

Hakiki bir tasarruf yapmak isterseniz daha az cereyan istihlâkına mukabil en bol ışık veren TUNGSRAM ampullarını almalısınız

TUNGSRAM

EN AZ PARAYA - EN BOL AYDINLIK

BOURLA BİRADERLER

İSTANBUL ANKARA İZMİR

Ticaret Odasında İntihap İntihap Heyetinden:

1940 senesi nihayetinde müddeti bitecek olan İstanbul Ticaret ve Sanayi odası meclisi azasını yeniden seçmek için ayrılması lâzım gelen kırk ikinci seçicinin intihabının son günü 19 Birincikânun perşembedir. Henüz reyini kullanmamış olanlar bu gün 14 ten 17 ye kadar odaya gelerek rey verebilirler.

A. — Türk olan ve en aşağı bir senedenberi İstanbulda ticarethane sahibi bulunan ve yine en aşağı dördüncü sınıfta kayıtlı olanların;

B.— Ayni evsafı haiz kollektif ve komandit ve limited şirketlerin mukavelenamelerile salâhiyettar bir şerikin ve kooperatif ve anonim şirketler ile resmî müesseselerin meclisi idarelerinde tayin edilen murahhas aza ve müdürlerin;

C.— Azasının adedi elliden aşağı olmıyan cemiyet ve birliklerden odaya kayıtlı olanların salâhiyettar murahhaslarının;

Odaya gelerek 1940 senesine mahsus oda hüviyet varakasını intihap heyetine gösterip reylerini kullanmaları lüzumu ilân olunur. (11945)

Görünüşte Ufak, Açılınca Büyük

Sayın bayanlarımızdan gördüğümüz teveccüh ve rağbete karşı şükran borcumuzu ödemek için bu defa Amerikadan getirttiğimiz en büyük makineler sayesinde FEMİL'i sıkıştırıcı silindirlerle gayet kullanışlı, ufak mıkropsuz bir şekilde yeni ambalâjlarla piyasaya çıkardığımızı saygılarımızla arzeyleriz. FEMİL bayanları bir çok rahim hastalıklarından koruyan ve üzüntülü işlerden kurtaran en birinci âdet bezidir.

Her eczahanede FEMİL ve BAĞI bulunur.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: Ahmet Emin YALMAN
Basıldığı Yer: VATAN MATBAASI

HELECAN

Zabıta ve Aşk Romanı

Yazan: Martin Porlobe — Çeviren: Rezzan A. E. Yalman

— 11 —

— Aman, dedim. Herkesin üzerine çıkacağız, yavaş.. Bu defa da hızlı gittik diye durduracaklar.

— Hakkınız var. Fakat o nokta polisinin şüpheli bakışları beni korkutmuştu, dedi.

Evden ayrıldığımızdanberi kafamın içinde beni düşündüren bir noktayı aydınlatmak istiyordum. Kendi kendime hem düşünüyor, hem de söyleniyordum:

— Garip. Garip şey..

Frans bunun farkına vararak sordu:

— Ne o garip olan? O kadar çok şey garip ki, acaba hangisi?

— En garibi budur herhalde: Böyle büyük ve işi çok olan bir evde, üç hizmetçiye birden kırk sekiz saat nasıl izin verilir? Sakın esrar küpü katilin hazırlamış olduğu bir plân olmasın? Mariot dediğiniz şüpheli herifin bundan haberi olmaz olur mu?

Frans arabayı birdenbire durduracakmış gibi yavaşlattı. Sualimin cevabını vermiyor, düşünüyordu. Biraz daha hızlı gitmesi için ikaz ettim. Otomobili normal bir şekilde yürütmeye başladıktan sonra:

— Bu o kadar garip değil, dedi. Bu üç hizmetçi bir ana ile iki kızdır. Dünyanın en iyi, en namuslu insanlarıdır. Soy adları Preskot'dur. Beş senedir yanımızda çalışıyorlar. Annenin kardeşi öldü. Onun cenazesinde bulunmak için köylerine gittiler. Uzunca bir hafta sonu tatili ama, mazeretleri var. İzni veren benim. Üvey babamı kandırıncıya kadar da hal oldum.

— Bu olabilir. Fakat gideceklerinden herhalde meçhul katilin de haberi vardı. Sizden ve üvey babanızdan başka bunu bilen kimse var mı?

— Evet Mariot biliyordu.

Bu söz üzerine ikimiz de susup düşünceye daldık. Bu Mariot meselesi oldukça mühim bir şekil alıyordu. Mariot'da evin anahtarı vardı. Mariot hizmetçilerin izinli gideceğini biliyordu. İşin şüphe edilecek epey tarafları vardı...

Tam o sırada araba bir hazır elbise satan dükkânın önünde durdu. Frans elime bir sürü kâğıt para sıkıştırarak beni arabadan indirdi. Dükkâna girerken fena halde sıkıldım. Çamurlu rugan papuçlarım, buruşuk ve lekeli smokinim, başımdaki iğreti şapka ve pis muşamba ile pek acayip bir şekilde idim. Bu mağazaya evvelce de birkaç kere geldiğim için nenin nerede satıldığını biliyordum. Yolumu kimseye sormadan üçüncü kata elbise dairesine çıktım. Oradaki satıcıya hikâyemi anlattım. Artık ister yutsun, ister yutmasın. İstediğim elbiseleri bana verdi. Arkama giydim. Eskileri de paket yapıp elime verdiler. Hesabı ödeyerek kapıdan çıktığım zaman rahatlamıştım. Elbiselerin insanın ruhî halleri üzerine ne kadar tesir edebileceğini o zaman anladım. Zenginlik zamanlarımda daima ısmarlama elbise giymiye alışkındım. Fakir düştüğüm zaman aldığım hazır elbiselerle pek o kadar rahat etmezdim. Şimdi de ayni rahatsızlığı duyuyordum. Fakat katlanmam lâzımdı. Her şeye rağmen memnundum. Köşede duran otomobile doğru sevinçle giderken birdenbire gördüğüm manzara bana soğuk terler döktürdü. Bir polis iki büklüm eğilmiş otomobilin penceresinden içeri bakıyor ve Frans ile konuşuyordu. Elimde paketim ile sokak ortasında ne yapacağımı şaşırmıştım. Kalbim şiddetle çarpıyordu. Bir müddettenberi çektiğim halecanların haddi hesabı yoktu. Artık bu defaki aksilik fazla gelmişti. Çaresiz otomobile yaklaştım. Polis sanki bana şüpheli bir gözle bakıyormuş gibi geliyordu.

Fransa hitaben:

— Peki, Miss.. artık ısrar etmiyorum, dedi. Bu sözlerin mânâsını anlamamıştım. Polis mütebessim bir tavırla arabanın kapısını bana açtı ve bizi selâmetledi.

O kadar korkmuş ve şaşırmıştım ki, bir söz söyliyemedim. Frans da sapsarı ve nefes nefese idi. Veremli bir karga sesini andıran acayip bir sesle sorabildim:

— Allah için anlatınız, bu herif ne istiyordu?

— Merak etmeyiniz birşey değil. Mağazanın önünde fazlaca bekledim. Oradan hareket etmem için ısrar etti. Bereket tam o aralık geldiniz de ben de kurtuldum.

— Aman ne kadar korktum bilseniz..

— Korkmak.. ya ben az kalsın ölüyordum. Şimdi nereye gidiyoruz?

— Bilmem, Frans, siz buna ne dersiniz, fakat ben şu Mariot'u bir görmek istiyorum.

— Ya... Fakat bu nasıl mümkün olur?

— Nerede oturduğunu bilmiyor musunuz?

— Telefon numarası hatırımda.. fakat yeni bir eve taşındı. Tam adresi bilmiyorum. Evde bir yerde yazılıdır. Eve uğrayıp alalım.

Bu sözler üzerine hiç cevap vermedim. Sadece kızın yüzüne baktım.

— Mariot'u ben hiç sevmem, dedi. Fakat mademki görmek lâzımdır, ne yapalım, gidip adresi alayım da gidelim.

Otomobil 48 numaranın önüne varmıştı. Frans hemen atladı ve yanımdan kayboldu. Ben etrafa bakmıyor, cebimdeki sigara paketinden bir sigara alarak içmiye hazırlanıyordum. Birdenbire evin kapısının açık olduğunu gördüm. Bunu acaba Frans mı açık bırakmıştı, yoksa açık mı bulmuştu? Bilmiyordum. İki dakika geçti geçmedi, Frans kapıda göründü, merdivenleri üçer üçer atladı. Halinden birisinden kaçtığı belli idi. Çabuk hareket etmenin lâzım olduğunu derhal farkettim. Otomobil kapısını açtım, kızın binmesine bir el ile yardım ederken öteki elimle arabayı harekete geçirdim. Şoför yerine ben oturmuştum. Hemen yol aldık. Bu o kadar ânî oldu ki Frans da şaşırdı. Biz evin önünden kaçarken merdivenlerden üniformalı bir polis memurunun indiğini ve hayretle arkamızdan baktığını gördük. Bir tehlike daha atlatmıştık.

(Arkası var)